

Rigsdagsmand bruger et saa stærkt Udtryk som „Stamplet“, da forekommer det mig ikke at være en Skam for Underviisningsplanen; men naar man skulde lægge Noget Noget til Last og med saa stærkt et Udtryk, da forekommer det mig at maatte være den ærede Rigsdagsmand, der brugte det. — En lille Bemærkning kan jeg endnu tilføje, nemlig den, at jeg ikke kan Andet end see, at ved det Forslag, den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning) har bebudet om en vis Sum til Examenstkommisjoner, vil han, hvis det blev muligt under de bestaaende Forhold at gjen-nemføre noget lignende, efter min Formening have gjort Mere for den aandelige Frihed, end Bettagelsen af det Forslag, der er under Be-handling, vilde udrette; thi særlige Examenstkommisjoner vilde give Friheden af sig selv til at studere ved hvilket Universitet man vilde, og med Hensyn dertil kan jeg ikke nægte, at jeg maa være enig med den ærede nævnte Rigsdagsmand i, at naar der gives Tilladelse til at benytte tilstaaende Stipendier udenfor Landet, hvorfor da ikke give Lov til at benytte dem overalt? Hvorfor skulde Stipendiet saa ikke kunne nydes og benyttes til at høre f. Ex. en stor Theolog i Tydskland — og hvad man end siger om tydsk Videnskabelighed, maa man dog tilstaae, at i lutherisk Theologi har Tydskland præsteret meget — eller hvis der fandtes en stor Dientlæge i Paris, som det kunde være til Nytte at studere under, hvorfor skulde det da ikke staae frit for at tage derhen? Videnskabeligheden er det store, almindelige Nige, der breder sig ud over alle Lande og alle Nationaliteter og der skal der være fuld Frihed til at bevæge sig i. Der spørges ikke, om det kommer fra Nord eller Syd, om fra den nye eller den gamle Verden, om Dansk eller Tydsk; men hvor der ydes et aandeligt Arbejde i Sandhedens Tjeneste og hvor Mænd, der laste et nyt Øis over Sandheden, træde op, der skulde Ungdommen trænge sig hen, og det hvad enten Formen derfor er det ene eller det andet Sprog.

C. V. Nimestad: De sidste saa særbeles veltalende Ord, vi hørte af den høitærede Kultusminister, kan vistnok Enhver understrive. Det forekommer mig imidlertid, at

det egentlig ikke berører det, jeg talte om. I den virkelige Verden er Forholdet ikke saaledes, og jeg skulde troe, at Ungen er nærmere til at vide det end den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning). De Mænd, der staae i Spidsen for Universiteterne, Professorerne og Lærerne, ere langt fra alle store Videnskabsmænd, de ere langt fra store og begavede Mænd allesammen, ikke engang ved vort Universitet, og saa meget mindre andre Steder, hvor der er flere af dem. Men hvad der er sikkert, det er, at der altid er stor Fare ved at uddanne sig i Fagvidenskaberne i en bestemt Retning, selv indenfor den store Videnskabs Grænse. Der er et Universitet ikke langt herfra, hvor der navnlig i Jurisprudens og i Statsvidenskab har udbredt sig Lærdomme, over hvilke Danmark ikke skal glæde sig. De Mænd, der udbredte disse, arbejdede alle, efter hvad de sagde og maafæe ogsaa troede, i Sandhedens store Tjeneste, og de arbejdede med Kraft, og mange af dem bleve berømmede vidt og bredt, navnlig i hele Tydskland. Men de have arbejdet i Røgnens Tjeneste, medens de sagde, at de arbejdede i Sandhedens. Saaledes gaaer det mange Steder. Der danner sig bestemte Retninger og Strømninger paa Grund af den menneskelige Ufuldkommenhed, som findes hos Alle, ogsaa hos Universiteternes Professorer. Det er disse Retninger og Strømninger, jeg talte om, og jeg meente — saavidt jeg kjennder dertil og jeg kjennder et Par Videnskaber — at der er en Mand, der gaaer igjennem den tydske Videnskabelighed, som i mine Dine er aldeles forkastelig, og jeg har som et Exempel herpaa ogsaa anført Jurisprudensen. Det er de virkelige Forhold til enhver given Tid, som man maa tage Hensyn til. Jeg har ikke villet fraraade Noget at studere ved tydske Universiteter — har et Menneske Øist dertil, kan han for mig studere Chinese — det er ikke det, jeg taler imod, men jeg taler imod Berettigelsen til at stille Udviklingen i Tydskland parallel med den Udvikling, der foregaaer i vore nordiske Broderriger, og da paastaer jeg, at til bestemte Tider gjør der sig saadanne Retninger gjældende, som kunne være efter dette Folks Natur meget gode og berettigede og som man